

12. Smirnov O., Kuznetsov A., Pushkar'ov A., Serhiienko R., Babenko V., Kuznetsova T., «Representation of Cascade Codes in the Frequency Domain». In: Radivilova T., Ageyev D., Kryvinska N. (eds) Data-Centric Business and Applications. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies, vol 48. Springer, Cham. 2021. pp 557-587. (Scopus).
13. Smirnov, O., Markovets, O. Vovk, N., Turchyn, Y., «Model of informational support for social network administrators' content creation». CEUR Workshop Proceedings Volume 2616, 2020, Pages 125-136. (Scopus).
14. Smirnov, O., Drieieva, H., Drieiev, O., Polishchuk, Y., Brzhanov, R., Aleksander, M. «Method of fractal traffic generation by a model of generator on the graph». CEUR Workshop Proceedings Volume 2616, 2020, Pages 366-379. (Scopus).
15. Smirnov, O., Shekhanin, K., Kuznetsov, A., Krasnobayev, V. «Detecting Hidden Information in FAT». International Journal of Computer Network and Information Security (IJCNIS). Vol. 12, No. 3, 2020. PP.33-43. (Scopus).
16. Smirnov, O., Drieieva, H., Drieiev, O., Simakhin, V., Bondar, S., Odarchenko, R. «Managing multifractal properties of the binary sequence generated with the Markov chains», CEUR Workshop Proceedings Volume 2608, 2020, Pages 633-645. (Scopus).
17. Smirnov, O., Kuznetsov, A., Gorbacheva, L., Babenko, V., «Hiding data in images using a pseudo-random sequence», CEUR Workshop Proceedings Volume 2608, 2020, Pages 646-660., (Scopus).
18. Smirnov, O., Kuznetsov, A., Kolovanova, I., Kuznetsova, T., «Noise immunity of the algebraic geometric codes». International Journal of Computing; 2019, Volume 18, Issue 4 – Research Institute for Intelligent Computer Systems – 2019. – P. 393-407. (Scopus).
19. Smirnov, O., Ulichev, O., Meleshko, Y., Khokh, V., Goncharenko, I. «Method of Choosing Objects for Informational Influence in Social Networks during Information Campaign Based on the Analytic Hierarchy Process». CEUR Workshop Proceedings, Vol 2588, P. 215-227, 2019. (Scopus).
20. Smirnov, O., Krasnobayev, V., Yanko, A., Kuznetsova, T. «Methods of nulling numbers in the system of residual classes». CEUR Workshop Proceedings, Vol 2588, P. 90-106, 2019. (Scopus).

УДК 811.161.1'276:33

Н. Глевацька, магістр гр. ПР-71м

Центральноукраїнський національний технічний університет

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ МЕТАФОРИ НА МАТЕРІАЛАХ НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТИЛЮ

Стаття досліджує актуальну проблему перекладу метафор у науково-економічних текстах. Для досягнення цих цілей використовуються методи зіставного аналізу, метод словникових дефініцій, описовий метод та метод міжмовної перекладної особливості. Автор статті проводить аналіз специфіки економічного стилю, вивчає термінологію та виявляє особливості перекладу метафоричних висловів та концептів. Об'єкт дослідження є способи перекладу економічних термінів, а предметом дослідження є безпосередньо економічні тексти, які підлягають перекладу. Узагальнюючи, стаття пропонує важливий внесок у вивчення проблем перекладу метафор у науково-економічних текстах.

переклад метафор; українська мова; науково-економічний стиль; особливості перекладу; метафоричні вислови.

Постановка проблеми. Дослідження проблеми перекладу метафор на матеріалах науково-економічного стилю має велику актуальність в сучасному світі. Зростаюча глобалізація та міжнародна співпраця у галузі економіки створюють потребу в ефективному спілкуванні між різними мовами та культурами. Відповідно, переклад метафор у науково-економічних текстах має важливе значення для забезпечення чіткості, точності та зрозумілості інформації.

Проблема полягає у тому, що метафори в науково-економічному стилі мають специфічні концептуальні значення та контекстуальні нюанси, які можуть бути складні для передачі в інші мови. Додатково, культурні різниці та відмінності у менталітеті можуть

впливати на сприйняття та розуміння метафор, що потребує уважного вивчення та аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі особливості перекладу метафор на українську мову у науково-економічному стилі викликають широкий і різноманітний інтерес серед науковців. Велика кількість дослідників, зокрема І. Брага, В. Володіна, Х. Дацишина, Ю. Караулова, Л. Павлюка, Г. Солганика, О. Сербенська, та інші, займалися вивченням метафори як мовного засобу комунікації. Лінгвісти, такі як Д. Девідсон та Г. Складарська, аналізували функціональний аспект метафоризації. Перекладачі, зокрема М. Джонсон, Дж. Лакофф та В. Москвін, займалися класифікацією метафор. В. Комісаров та П. Ньюмарк у своїх дослідженнях розглядали особливості передачі метафор у перекладі[1].

Ці дослідження свідчать про значення метафори як засобу комунікації та її роль у передачі економічних концепцій.

Мета й завдання дослідження. Мета статті полягатиме у виявленні особливостей перекладу метафор на матеріалах науково-економічного стилю в контексті української мови. Дослідження буде спрямоване на визначення проблемних аспектів перекладу метафор, виявлення можливих труднощів та розробку стратегій та рекомендацій щодо їх ефективного перекладу.

Стаття буде корисною для перекладачів, лінгвістів, студентів та науковців, що цікавляться лінгвістикою та перекладознавством, а також для фахівців у галузі економіки та фінансів, які займаються міжнародними комунікаціями та перекладом науково-економічних текстів.

З метою досягнення поставленої мети, стаття має такі завдання:

- з'ясувати та проаналізувати особливості мовного перекладу економічних текстів у процесі перекладу з англійської на українську. Це передбачає вивчення специфіки економічного стилю, аналіз термінології та виявлення особливостей, які виникають під час перекладу метафоричних висловів та концептів;

- дослідити найбільш часті перекладацькі трансформації та підходи, що використовуються для подолання труднощів з перекладом економічних текстів. Це включає аналіз різних стратегій перекладу метафор, виявлення ефективних методів передачі концептуальних значень та контекстуальних нюансів метафоричних висловів.

Такі завдання дозволять виявити особливості перекладу метафор на матеріалах науково-економічного стилю, проаналізувати проблеми, які виникають під час перекладу та запропонувати практичні рекомендації та стратегії для ефективного перекладу економічних текстів з урахуванням метафоричної природи висловів.

Предметом дослідження в статті є способи перекладу економічних термінів.

Об'єктом дослідження є безпосередньо економічні тексти, що вивчаються.

Для дослідження цих особливостей перекладу українською мовою метафори на матеріалах науково-економічного стилю в даній статті були використані такі методи: метод зіставного аналізу, метод словникових дефініцій, описовий метод та метод міжмовної перекладної особливості. Ці методи дозволили з'ясувати та проаналізувати особливості мовного перекладу економічних текстів, а також дослідити найбільш часті перекладацькі трансформації та підходи, що використовуються для подолання труднощів з перекладом економічних текстів.

Початковою особливістю перекладу економічних текстів є необхідність точності передачі інформації. Це вимагає від перекладача не лише знання економічної теорії та специфіки термінології, але й розуміння загальних принципів економічної науки.

У зв'язку з використанням метафор в економічних текстах, виникає потреба в дослідженні їх перекладу на українську мову. Метафори можуть містити складні образні вирази, які потребують особливої уваги при перекладі, оскільки неправильне тлумачення або невдале перекладення можуть призвести до спотворення семантики та експресивності метафоричних висловлювань.

Метафора є одним з найпоширеніших засобів виразності в мові, вона допомагає передати складні ідеї та концепції шляхом порівняння з відомими образами. У перекладі

метафоричних висловів з однієї мови на іншу важливо зберегти їхню смислову та емоційну забарвленість [1; 2]. Особливості перекладу українською мовою метафори на матеріалах науково-економічного стилю можуть вимагати додаткової уваги та навичок в мові.

По-перше, науково-економічний стиль відрізняється своєрідністю термінології та специфічними поняттями [3]. Перекладачу потрібно ретельно вивчити фахову лексику та особливості економічних теорій, щоб зрозуміти контекст і передати метафоричний вираз належним чином. Наприклад, метафора "ринок знань" може використовуватися в науково-економічному тексті для опису обміну інформацією та навичками. Перекладачеві важливо вибрати еквівалентну метафору в українській мові, яка відобразить аналогічність ідеї та збереже фаховий зміст.

По-друге, українська мова має свої унікальні метафоричні вирази, які можуть відрізнятися від англійської чи інших мов. Перекладачеві потрібно бути уважним до таких особливостей та знати національну культуру та традиції, щоб правильно використовувати ці унікальні вирази. Наприклад, українська мова використовує вираз "витратити останню копійку", щоб виразити ідею повного витрачання ресурсів або фінансового вкладу. У такому випадку перекладач може шукати відповідність українському еквіваленту, наприклад, "витратити останні гроші" або "витратити останні ресурси". Важливо знати та розуміти українські метафоричні вирази, щоб зберегти їхню ефективність та виразність при перекладі.

По-третє, науково-економічний стиль часто використовує абстрактні поняття та процеси, які можуть бути виражені за допомогою метафор. Перекладачеві важливо знайти еквівалентну метафору, яка передасть суть поняття та його відношення до економічних процесів. Наприклад, метафора "економіка на шляху до підйому" використовується для опису поліпшення економічної ситуації. Перекладач може використати українську метафору, яка виражає аналогічну ідею, наприклад, "економіка на шляху до покращення" або "економіка витягнулася з ями".

Крім того, важливо враховувати стиль та аудиторію, до якої звертається науково-економічний текст. Деякі метафори можуть бути занадто розмовними або несприйнятними для формального стилю. Тому перекладачеві потрібно уміти адаптувати метафори до наукового реєстру, зберігаючи їхню смислову цілісність та ефективність.

Українська мова також має свої особливості в уживанні метафор, які варто враховувати при перекладі науково-економічного стилю. Наприклад, українська мова може використовувати рослинні метафори для опису економічних процесів. Наприклад, "економічні засоби вкладаються у розвиток" може бути перекладено як "економічні ресурси приживаються до розвитку". Використання таких метафор допомагає створити зв'язок з природними процесами та зрозуміти ідею вкладання ресурсів у певний напрямок.

До інших особливостей українського перекладу метафор науково-економічного стилю відносяться використання ідіоматичних виразів та культурних референцій. Це можуть бути національні вирази, які мають визначене значення в українській культурі. Перекладачеві слід знати ці вирази та знати їх відповідним чином, щоб зберегти метафоричну силу та ефективність тексту. Наприклад, метафора "відкривати нові горизонти" може бути перекладена як "відкривати нові горизонти знань" або "відкривати нові горизонти можливостей"[4].

Нарешті, у перекладі науково-економічного стилю важливо враховувати точність та ясність передачі інформації. Метафори повинні бути зрозумілі та сприйнятні для аудиторії, а також відповідати контексту та специфіці тематики тексту. Перекладачеві слід бути уважним до деталей і знати основні принципи перекладу метафор, щоб досягти максимальної точності і зберегти інтегральність метафоричного виразу. Наприклад, у науково-економічному тексті можна зустріти метафору "економіка втрачає пульс" для опису спаду економічного зростання. У перекладі ця метафора може бути передана, наприклад, як "економіка втрачає темпи" або "економіка втрачає свою динаміку". Важливо знайти правильне поєднання слів та виразів, щоб зберегти ідею та ефект метафори.

Переклад метафор науково-економічного стилю на українську мову вимагає від

перекладача не лише знання лексики та граматики, але й розуміння контексту, культурних особливостей та фахових термінів. Важливо зберегти ефективність та точність метафор, враховуючи специфічні особливості української мови та національної культури. Перекладач повинен бути креативним і вміти знайти адекватні вирази, які передадуть метафоричний зміст і збережуть стиль тексту.

Враховуючи ці особливості, переклад метафор науково-економічного стилю на українську мову може стати викликом, але він також відкриває можливість творчого та ефективного виразу ідей та концепцій [4]. Правильний переклад метафор допомагає зберегти точність і виразність тексту, сприяючи зрозумінню та ефективному сприйняттю інформації українською аудиторією науково-економічних текстів. Переклад метафор науково-економічного стилю на українську мову вимагає від перекладача не лише знання лексики та граматики, але й розуміння контексту, культурних особливостей та фахових термінів. Важливо зберегти ефективність та точність метафор, враховуючи специфічні особливості української мови та національної культури. Перекладач повинен бути креативним і вміти знайти адекватні вирази, які передадуть метафоричний зміст і збережуть стиль тексту.

Враховуючи ці особливості, переклад метафор науково-економічного стилю на українську мову може стати викликом, але він також відкриває можливість творчого та ефективного виразу ідей та концепцій. Правильний переклад метафор допомагає зберегти точність і виразність тексту, сприяючи зрозумінню та ефективному сприйняттю інформації українською аудиторією науково-економічних текстів. Однією з важливих особливостей перекладу метафор науково-економічного стилю є необхідність збереження наукової точності та чіткості. Враховуючи те, що економічні поняття та процеси можуть бути складними і абстрактними, перекладач повинен добре розуміти їх сутність та використовувати метафори, які передають ці поняття без спотворень.

При перекладі метафор науково-економічного стилю на українську мову, перекладачеві також слід звернути увагу на відповідність стилю та реестру мовлення. Науково-економічний стиль вимагає формальності та точності, тому метафори повинні бути перекладені з врахуванням цих особливостей.

Крім того, важливо пам'ятати, що метафори можуть мати культурні особливості та контекстуальні відтінки, які можуть відрізнятися між різними мовами. Перекладачеві потрібно знати українську культуру та мовленнєві традиції, щоб знайти відповідні метафори та вирази, які були б зрозумілі та ефективні для українських читачів.

Важливо також враховувати, що переклад метафор - це творчий процес, і іноді не існує єдиного правильного варіанту перекладу. Перекладачеві можуть знадобитися гнучкість і творчість, щоб знайти найкращий спосіб передачі метафоричного виразу на українську мову. Це може включати вибір аналогічних метафор, переформулювання або використання інших стилістичних засобів для досягнення бажаного результату.

Крім того, у перекладі науково-економічного стилю слід враховувати контекст, у якому використовується метафора. Важливо розуміти метафору в контексті конкретного економічного терміну або процесу, щоб забезпечити точність і зрозумілість перекладу. Наприклад, метафора "економічний шторм" може використовуватися для опису фінансової кризи. При перекладі цієї метафори, перекладачеві слід знати специфіку фінансової кризи та використовувати відповідні українські метафоричні вирази, щоб передати аналогічну ідею.

Також варто звернути увагу на стиль і мету комунікації. У наукових текстах, де пріоритетом є точність та об'єктивність, метафори можуть бути менш поширеними. Але якщо метафори використовуються, їх переклад повинен відповідати формальному стилю та мовним нормам наукових текстів.

Враховуючи всі ці особливості, перекладач науково-економічного стилю повинен мати широкі знання економічних термінів, розуміння культурних контекстів і навички використання метафор української мови. Він повинен бути уважним до деталей та здатним зберігати ефективність метафор, забезпечуючи чіткість, точність та стильову відповідність перекладу. Науково-економічний стиль має свої особливості, які впливають на переклад

метафор. Однією з них є використання специфічних термінів та концепцій, які потребують точного та акуратного перекладу. При перекладі метафор науково-економічного стилю, перекладач повинен бути ознайомлений з фаховою лексикою та термінологією, щоб забезпечити вірність передачі значення метафори.

Другою особливістю є використання абстрактних концепцій та ідей у науково-економічному стилі. Це можуть бути такі метафори, як "економіка у спаді", "зростання як тягар" тощо. При перекладі таких метафор важливо знайти еквівалентні вирази, які будуть передавати абстрактне значення та ідею метафори. Наприклад, "економіка у спаді" може бути перекладено як "економіка знижується", а "зростання як тягар" - як "зростання стає обтяжливим".

Третя особливість полягає у використанні стандартів та показників у науково-економічному стилі, які можуть мати свої відповідники у метафорах. Наприклад, "досягнення показників" може бути перекладено як "досягнення мети", а "відхилення від стандартів" - як "відхилення від норми". При перекладі таких метафор важливо врахувати специфіку контексту та передати значення стандартів та показників у вибраній метафорі [4; 5; 6; 7].

Остання особливість полягає у використанні економічних теорій та моделей, які можуть відобразитися у метафорах. Наприклад, "пропускна здатність резервуару" може бути перекладено як "максимальний обсяг резервуару" або "межа потужності резервуару". При перекладі таких метафор, перекладач повинен мати розуміння економічних концепцій та моделей, щоб забезпечити точний та зрозумілий переклад.

Важливо також враховувати стилістичні відтінки метафор та їх вплив на сприйняття тексту. Науково-економічний стиль характеризується формальністю та об'єктивністю, тому переклад метафор повинен враховувати цей стиль та підтримувати наукову атмосферу тексту. Перекладач повинен забезпечити відповідну форму та мовний рівень перекладу, щоб зберегти стильову відповідність.

Окрім того, переклад метафор науково-економічного стилю також залежить від аудиторії, до якої звертається текст. Якщо це наукове видання або спеціалізована аудиторія, то переклад може бути більш технічним та використовувати специфічні терміни. У разі загальної аудиторії або популярних наукових видань, перекладач повинен забезпечити більш зрозумілі та доступні метафори, які передадуть ідею без втрати точності.

Висновок. Переклад метафор науково-економічного стилю на українську мову вимагає від перекладача розуміння фахових термінів, контексту та стилістичних особливостей тексту. Перекладач повинен знайти відповідні українські метафори, які збережуть точність, чіткість та стиль тексту. Такий переклад допоможе зрозуміти ідеї та концепції науково-економічного стилю українським читачам, сприяючи їхньому кращому розумінню інформації та збереженню наукової цінності тексту.

Важливо також пам'ятати про контекстуальну відповідність при перекладі метафор. Конкретні економічні терміни та процеси можуть мати відмінності у використанні метафор в різних мовах. Тому перекладач повинен враховувати культурні особливості та вибрати метафору, яка була б належним чином сприйнята українським читачем і передавала б суть оригінальної метафори.

Нарешті, важливо зазначити, що переклад метафор науково-економічного стилю - це творчий процес, де перекладач має використовувати свої знання, досвід і вміння. Іноді може бути необхідно експериментувати з різними варіантами перекладу, вибрати найкращий спосіб передачі ідеї метафори на українську мову.

Отже, переклад метафор науково-економічного стилю на українську мову є складним завданням, яке вимагає від перекладача розуміння економічних концепцій, вміння використовувати відповідні метафори та збереження наукової точності. Тільки шляхом уважного вибору і перекладу метафор можна забезпечити ефективну комунікацію і передачу інформації українським читачам в контексті науково-економічного стилю.

Список літератури

1. Herrmann, J. B. Metaphor in specialist discourse. J. B. Herrmann, T. Berber Sardinha. – Amsterdam, Netherlands: John Benjamins Publishing Company, 2015. 185 p.
2. Kuhn T.S. Metaphor in science. Ortony A. Metaphor and thought. - Cambridge: Cambridge University Press, 2014. 409–419 p.
3. Newmark Peter. A Textbook of Translation. Harlow: Pearson Education Limited, 2008. 292 p.
4. Яковенко Р. В. Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики. Дидактичний довідник. Роман Яковенко. – [Вид. 2-ге, випр.]. – Кіровоград: видавець Лисенко В.Ф., 2015. – 130 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/5566/1/Tlumachniy%20slovyk.pdf> (дата звернення: 12.10.2022)
5. Abbreviations Dictionary. URL: <http://www.acronymfinder.com> (дата звернення: 12.09.2022).
6. Collins English Dictionary. Harper Collins Publishers, 2006. 774 p.
7. Levy J. Translation as a Decision Process. Translation Studies Reader. London and New York, 2003. p. 148–159.

УДК 004

В.Сушков, магістр гр. КІ-21М-1,4,

Центральноукраїнський національний технічний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ХМАРНОГО СЕРВІСУ З ВИКОРИСТАННЯМ АЛГОРИТМУ TDEA

У статті розроблено програмне забезпечення, яке призначено для системи хмарного сервісу з використанням алгоритму TDEA. Метою розробки є дослідження та програмна реалізація системи хмарного сервісу з використанням алгоритму TDEA. Об'єктом дослідження є процес хмарного сервісу з використанням алгоритму TDEA. Предметом дослідження є методи хмарного сервісу з використанням алгоритму TDEA. Методи дослідження базуються на методах захисту інформації, методах математичної статистики, методах розробки програмного забезпечення. Результат роботи – програмна реалізація системи хмарного сервісу з використанням алгоритму TDEA. В процесі роботи над програмною моделлю виконано аналіз існуючих апаратних та програмних засобів. В повній мірі описані всі компоненти розробленого програмного забезпечення.

комп'ютерна інженерія, хмарний сервіс, TDEA

Постановка проблеми. Хмарні обчислення – це архітектура для надання обчислювальних послуг через Інтернет на вимогу та платного доступу до пулу спільних ресурсів без їх фізичного отримання. Таким чином, це заощаджує кошти та час для організації. Хмарні обчислення є новою парадигмою. Яка стала найактуальнішою сферою досліджень сьогодні завдяки своїй здатності зменшувати витрати, пов'язані з обчислювальною технікою. Сьогодні це найцікавіша та приваблива технологія, яка пропонує своїм користувачам послуги на вимогу через Інтернет. Оскільки хмарні обчислення зберігають дані та їх розповсюджені ресурси в середовищі, безпека стала основною перешкодою, яка заважає розгортанню хмарних середовищ [1]. Багато користувачів використовують хмару для зберігання своїх особистих даних. Таким чином, необхідна безпека зберігання даних на носії інформації [3]. Ця концепція використовується алгоритмом DNS. Це симетричний блоковий шифр, який можна використовувати як додаткову заміну DES або IDEA. Він використовує ключ змінної довжини, від 32 біт до 448 біт, що робить його ідеальним як для внутрішнього використання, так і для експорту. Це алгоритм шифрування, який можна використовувати як заміну алгоритмам DES або IDEA. Ця стаття використовується, щоб дізнатися про безпеку хмарних обчислень за допомогою алгоритму DES [4]. Практична атака Sweet32 на набори шифрів на основі 3DES у TLS вимагала блоків